

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

Факультет техногенно-екологічної безпеки

Кафедра охорони праці та техногенно-екологічної безпеки

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РОЗСЛІДУВАННЯ, ОБЛІК ТА АНАЛІЗ НЕЩАСНИХ ВИПАДКІВ

НА ВИРОБНИЦТВІ

назва навчальної дисципліни

заочна

професійна (вибіркова)

обов'язкова загальна або обов'язкова професійна або вибіркова

освітньо-професійна програма «Охорона праці»

назва освітньої програми

підготовки бакалавра

найменування освітнього ступеня

у галузі знань 26 «Цивільна безпека»

код та найменування галузі знань

за спеціальністю 263 «Цивільна безпека»

код та найменування спеціальності

мова навчання українська

Рекомендовано кафедрою охорони
праці та техногенно-екологічної безпеки
на 2022- 2023 навчальний рік.
Протокол від «29» серпня 2022 року № 2

Силабус розроблений відповідно до робочої програми навчальної дисципліни
«Розслідування, облік та аналіз нещасних випадків на виробництві»

(назва навчальної дисципліни)

2022 рік

Загальна інформація про дисципліну

Анотація дисципліни

Дисципліна «Розслідування, облік та аналіз нещасних випадків на виробництві» відноситься до циклу дисциплін професійної (вибіркової) підготовки. Вивчення дисципліни передбачає розкриття таких актуальних питань сьогодення, як:

- нещасні випадки, професійні захворювання, аварії на виробництві та їх вплив на життя і здоров'я працюючих;
- правові, організаційно-технічні, соціально-економічні питання розслідування, обліку і аналізу нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві у відповідності до чинних нормативно-правових актів;
- практичні питання розслідування, ведення обліку та аналізу нещасних випадків на виробництві, особливості діяльності роботодавця, служби охорони праці та комісії з розслідування нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві, процедура проведення розслідування і уточнення в ній ролі і місця служби охорони праці.

Передбачається розвиток у здобувачів вищої освіти логічного мислення, уміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки дисципліни із повсякденним життям; формування світогляду, що базується на аксіологічних пріоритетах охорони праці.

Навчання з дисципліни «Розслідування, облік та аналіз нещасних випадків на виробництві» базується на положеннях навчальних дисциплін виробнича санітарія, гігієна праці тому її теоретичні положення виступають певним підґрунтям для ефективного засвоєння здобувачами вищої освіти дисциплін циклу професійної підготовки.

Інформація про науково-педагогічного працівника

Загальна інформація	Малько Олександр Дмитрович, старший викладач кафедри охорони праці та техногенно-екологічної безпеки факультету техногенно-екологічної безпеки, кандидат військових наук, доцент.
Контактна інформація	м. Харків, вул. Чернишевська, 94, кабінет № 304. Телефон (робочий) – (057)707-34-46.
E-mail	malko_ad@ukr.net
Наукові інтереси*	Прогнозування та оцінка техногенної безпеки. Імплентація міжнародних стандартів у сферу охорони праці
Професійні здібності*	Професійні знання, досягнення практичного змісту у сфері наукових інтересів, значний досвід викладацької діяльності.

* – заповнюється за бажанням НПП.

Час та місце проведення занять з навчальної дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щосередини з 15.00 до 16.00 у кабінеті № 304. У разі необхідності час додаткової консультації здобувача вищої освіти погоджується окремо.

Мета вивчення дисципліни: формування у майбутніх фахівців необхідного в їхній подальшій професійній діяльності рівня знань, умінь та компетенцій з правових, організаційно-технічних, соціально-економічних питань розслідування, обліку і аналізу нещасних випадків, професійних захворювань та аварій у відповідності до чинних нормативно-правових актів.

Дисципліна займає важливе місце в процесі підготовки фахівця з охорони праці і є однією із дисциплін, яка безпосередньо спрямована на отримання здобувачами вищої освіти компетенцій, знань, умінь та практичних навичок фахівця, здатного вирішувати завдання з питань загальнообов'язкового державного соціального страхування, яке забезпечує соціальний захист, охорону життя і здоров'я громадян під час їх професійної діяльності.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Заочна форма навчання
Статус дисципліни	Професійна (вибіркова)
Рік підготовки	2018-й
Семестр	8,9 - й
Обсяг дисципліни:	5,5
- в кредитах ЄКТС	5,5
- кількість модулів	2
- загальна кількість годин	165
Розподіл часу за навчальним планом:	
- лекції (годин)	22
- практичні заняття (годин)	4
-самостійна робота (годин)	139 .
- контрольна робота (годин)	10
- підсумковий контроль (диференційний залік, екзамен) (годин)	8 сем. (залік) - 6 9 сем. (екзамен) – 10

Передумовою для вивчення дисципліни є дисципліни: хімія, фізика, філософія, основи інформаційних технологій, підготовка з надання домедичної допомоги, автоматизовані системи управління та зв'язок, небезпеки радіаційного, хімічного та біологічного походження, засоби індивідуального та колективного захисту, інженерний захист населення та територій, небезпеки радіаційного, хімічного та біологічного походження, техногенна безпека технологічних процесів, профілактика виробничого травматизму і професійних

захворювань.

Перелік раніше здобутих результатів навчання: ураховувати положення законодавчих та нормативно-правових актів з охорони праці, особливості ризикорієнтованого підходу при здійсненні виробничих та управлінських функцій. Аналізувати й обґрунтовувати соціально-економічні та організаційно-технічні заходи, орієнтовані на зменшення професійного ризику, забезпечення безпеки праці, запобігання нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві, усунення їх причин, оптимізацію умов і режимів праці на підприємствах, в організаціях, установах.. Знати та застосовувати основні положення НПАОП щодо проведення розслідування нещасних випадків, професійних захворювань та аварій. Бути готовим до участі у проведенні розслідування нещасних випадків, професійних захворювань та аварій. Застосовувати сучасні методи дослідження й аналізу ризиків, загроз і небезпек на робочих місцях та виробничих об'єктах, визначати шкідливі виробничі чинники, класифікуючи речовини, матеріали, процеси, явища за ступенем їх небезпечності.

Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни:

МОДУЛЬ 1. Розслідування нещасних випадків і професійних захворювань на виробництві .

Тема 1.1. Загальні засади проведення розслідування НВ, ПЗ і аварій з на виробництві.

Нещасні випадки у світі й Україні. Законодавчі засади розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань. Загальні питання розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві. Особливості розслідування нещасних нещасних випадків в органах і підрозділах ДСНС України.

Тема 1.2. Нещасні випадки на виробництві та процедура проведення їх розслідування .

Події або небезпечні виробничі фактори, що можуть призвести до нещасного випадку Нещасні випадки на виробництві, їх види та причини. Травми, гострі професійні захворювання та отруєння як наслідки нещасних випадків. Обставини, що обумовлюють проведення розслідування нещасного випадку. Процедура проведення розслідування нещасних випадків на виробництві. Порядок складання акту про нещасний випадок і визначення його пов'язаності з виробництвом. Особливості організації і проведення спеціального розслідування нещасних випадків.

Тема 1.3. Хронічні професійні захворювання та процедура проведення їх розслідування.

Професійна захворюваність у світі й Україні. Загальна характеристика і класифікація професійних хвороб. Міжнародна статистична класифікація хвороб та споріднених проблем здоров'я та її застосування у медичній практиці. Встановлення діагнозу професійного захворювання. Встановлення

зв'язку захворювання з умовами праці. Надання повідомлення про професійне захворювання. Алгоритм дій роботодавця та комісії з організації і проведення розслідування професійних захворювань, отруень на виробництві. Порядок складання акту про професійне захворювання.

Модульний контроль 1

МОДУЛЬ 2. Розслідування аварій. Звітність та інформація про нещасні випадки, професійні захворювання та аварії та їх аналіз

Тема 2.1. Аварії та процедура проведення їх розслідування

Аварії і техногенні катастрофи у світі та Україні. Причини і небезпека аварій. Види аварій та їх класифікація. Наслідки аварій та оцінка її збитків. Загальні засади проведення розслідування аварії. Алгоритм дій роботодавця та комісії з організації і проведення розслідування аварії на виробництві. Порядок накопичення і проходження інформації про аварії.

Тема 2.2. Звітність та інформація про нещасні випадки, професійні захворювання, аварії та аналіз їх стану і причин виникнення.

Облік нещасних випадків, професійних захворювань та аварій і звітність про їх наслідки. Особливості складання звітних документів за результатами розслідування обставин і причин нещасних випадків, професійних захворювань і аварій. Аналіз стану і причин виробничого травматизму і професійних захворювань. Модульний контроль 1.

Тема 2.3. Розслідування та облік нещасних випадків невиробничого характеру.

Загальні питання розслідування нещасних випадків невиробничого характеру. Класифікація нещасних випадків. Повідомлення про нещасні випадки. Процедура проведення розслідування нещасних випадків невиробничого характеру. Облік нещасних випадків невиробничого характеру. Модульний контроль 2.

ЕКЗАМЕН.

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять

Назви модулів і тем	Заочна (дистанційна) форма				
	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
лекції		Практ. (семінар.) заняття	самостійна робота	модульний тестовий контроль *	
8- й семестр					
МОДУЛЬ 1 Розслідування нещасних випадків і професійних захворювань на виробництві.					

Тема 1.1. Загальні засади проведення розслідування НВ, ПЗ і аварій з на виробництві.	19	4		15	
Тема 1.2. Нещасні випадки на виробництві та процедура проведення їх розслідування..	27	4	2	21	
Тема 1.3. Професійні захворювання та процедура проведення їх розслідування.	23	4		19	
Залік	6			6	
Разом за модулем 1	75	12	2	61	
9-й семестр					
МОДУЛЬ 2. Розслідування аварій. Звітність та інформація про нещасні випадки, професійні захворювання та аварії та їх аналіз.					
Тема 2.1. Аварії та процедура проведення їх розслідування.	24	4		20	
Тема 2.2. Звітність та інформація про нещасні випадки, професійні захворювання, аварії та аналіз їх стану і причин виникнення.	30	4	2	24	
Тема 2.3. Розслідування та облік нещасних випадків невиробничого характеру	16	2		14	
Разом за модулем 2	70	10	2	58	
Контрольна робота	10			10	
Екзамен	10			10	
Разом	165	22	4	139	

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1.2. Відпрацювання процедури проведення розслідування нещасного випадку та/або гострого професійного захворювання (отруєння) на виробництві	2
2	Тема 2.2. Визначення та аналіз та показників виробничого травматизму і професійних захворювань.	2
	Разом	4

Орієнтовна тематика контрольних робіт (теми та завдання для виконання контрольних робіт наведені в методичній розробці з виконання контрольної роботи).

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється за накопичувальною бально-рейтинговою системою, основною метою якої є регулярна й комплексна оцінка результатів навчальної діяльності та сформованості компетентностей. Оцінювання рівня освітніх досягнень здобувачів за освітніми компонентами, здійснюється за 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України з переведенням в оцінку за рейтинговою шкалою - ЄКТС та в 4-бальну шкалу.

Таблиця відповідності результатів оцінювання знань з навчальної дисципліни за різними шкалами

Накопичувальна 100-бальна шкала	рейтингова шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	відмінно
80-89	B	добре
65-79	C	
55-64	D	задовільно
50-54	E	
35-49	FX	незадовільно
0-34	F	

Критерії оцінювання

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль проводиться під час установочних лекцій і практичному занятті. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти за змістом визначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) та під час виконання завдань практичної роботи.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, логіка його подання, культура мовлення, емоційність та переконаність, використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників тощо), аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку (8 семестр) та екзамену (9 семестр).

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни

Види навчальних занять	Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних занять
8 семестр			
Лекції	5	10	50
Практичні заняття	1	10	10

Залік	1	40	40
Додаткові необов'язкові завдання та науково-дослідна діяльність здобувача вищої освіти			до 10
Разом за всі види навчальної роботи			100
9 семестр			
Лекції	6	6	36
Практичні заняття	1	8	8
Контрольна робота	1	16	16
Екзамен	1	40	40
Додаткові необов'язкові завдання та науково-дослідна діяльність здобувача вищої освіти			до 10
Разом за всі види навчальної роботи			100

Поточний контроль (8-й семестр).

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти на лекції (оцінюється від 0 до 10 балів):

- *10 балів* – здобувач був присутній на лекції і він в повному обсязі самостійно і творчо опрацював питання лекції і володіє її змістом;

- *5 балів* - здобувач не був присутній на лекції але він в повному обсязі самостійно і творчо опрацював питання лекції і володіє її змістом;

0 балів – здобувач не був присутній на лекції, не опрацював питання лекції і не володіє її змістом.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти на практичному занятті (оцінюється від 0 до 10 балів):

- *10 балів* – здобувач вільно володіє навчальним матеріалом, орієнтується в конкретній темі та аргументовано і впевнено вирішує практичні завдання;

- *7 балів* – здобувач володіє навчальним матеріалом та може окреслити деякі аспекти визначеної теми;

- *3 бали* – здобувач поверхово володіє навчальним матеріалом і не може впевнено окреслити аспекти визначеної теми;

- *0 балів* – здобувач не знає відповіді на поставлені питання, не розкриває основні положення дисципліни.

Поточний контроль (9-й семестр).

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти на лекції (оцінюється від 0 до 6 балів):

- *6 балів* – здобувач був присутній на лекції і він в повному обсязі самостійно і творчо опрацював питання лекції і володіє її змістом;

- *3 бали* - здобувач не був присутній на лекції але він в повному обсязі самостійно і творчо опрацював питання лекції і володіє її змістом;

- *0 балів* – здобувач не був присутній на лекції, не опрацював питання лекції і не володіє її змістом.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти на практичному занятті (оцінюється від 0 до 8 балів):

- *8 балів* – здобувач вільно володіє навчальним матеріалом, орієнтується в конкретній темі та аргументовано і впевнено вирішує

практичні завдання;

-5 балів – здобувач володіє навчальним матеріалом та може окреслити деякі аспекти визначеної теми;

-2 бали – здобувач поверхово володіє навчальним матеріалом і не може впевнено окреслити аспекти визначеної теми;

-0 балів – здобувач не знає відповіді на поставлені питання, не розкриває основні положення дисципліни.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки, акуратність оформлення письмової роботи, самостійність виконання.

Контрольна робота є складовою поточного контролю і виконується у вигляді самостійної письмової роботи згідно до методичних вказівок для виконання контрольної роботи з дисципліни.

Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти при виконанні контрольної роботи (оцінюється від 0 до 16 балів):

16 балів – вірні відповіді дані на всі запропоновані питання, дотримано всі вимоги до виконання;

12 балів – вірні відповіді дані на всі запропоновані питання, але вони недостатньо обґрунтовані, або у відповідях наявні незначні помилки;

8 балів – вірні відповіді дано на 50% запропонованих питань;

4 бали вірні відповіді дано менше, ніж на 50% запропонованих питань, наявні значні помилки;

0 балів – відповіді відсутні або робота містить грубі помилки на більшість запропонованих питань.

Підсумковий контроль.

Проведення заліку і екзамену можливо в аудиторії режимі безпосереднього спілкування, а також в режимі дистанційного навчання з використанням засобів дистанційного тестування OPEN-test2

Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів:

- поточного контролю роботи здобувача вищої освіти впродовж екзаменаційної сесії;

- за результатами виконання контрольної роботи;

- підсумкового контролю успішності здобувача вищої освіти за результатами складання заліку та екзамену. Для складання заліку формується перелік питань. Екзамен здається за екзаменаційними білетами. Перелік питань, які виносяться на екзамен наведені в методичній розробці проведення екзамену.

До уваги можуть братись *додаткові необов'язкові завдання та науково-дослідна діяльність* здобувача вищої освіти.

Політика викладання навчальної дисципліни

1. Своєчасне виконання контрольної роботи та сумлінне дотримання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі вищої освіти, які

запізнилися на заняття, до заняття не допускаються).

2. Активна участь в обговоренні навчальних питань, змістовна підготовка до лекційних та практичних занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.

3. Під час заняття мобільними пристроями дозволяється користуватися тільки з навчальною метою і з дозволу керівника заняття.

4. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.

5. При виконанні контрольної роботи до захисту допускаються роботи, які містять не менше 40 % оригінального тексту при перевірці на плагіат/

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІ

Література

1. Дворівнева математична модель прогнозування ризику аварії на потенційно-небезпечному об'єкті. Малько О. Д., Артем'єв С. Р., Цимбал Б. М., Рибалова О. В. Збірник наукових праць Харківського національного університету Повітряних Сил. 2019. № 1(59) - С.98-103.

2. Прогнозування виникнення аварії на потенційно-небезпечному об'єкті. О.Д. Малько, О.П. Шароватова, Б.М.Цимбал. Збірник наукових праць. Проблеми надзвичайних ситуацій Збірка наукових праць. Випуск 27, 2018 - С. 66-72.

3. Малько О.Д. Використання європейського досвіду для удосконалення управління охороною праці ремонтного підприємства.// М а т е р і а л и X - і наукової інтернет-конференції «Реалізація права на працю і безпека людини в сучасних умовах життєдіяльності» Харків, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого – 2019 –С. 422-426

4. Освітньо-професійна програма «Охорона праці» (2022 рік) за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти, спеціальність 263 – Цивільна безпека, галузь знань 26 – Цивільна безпека / URL: http://fteb.nuczu.edu.ua/images/osvitni-programi/2022/263_op_bak_22.pdf

5. Розслідування, облік та аналіз нещасних випадків на виробництві: курс лекцій. / Укладачі: О. Д. Малько, Ю. В. Колошко – НУЦЗУ, 2020. – 105 с. (електронний варіант).

6. Порядок розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві (Введено в дію Постановою КМУ від 17 квітня 2019 р. № 337).

7. Порядок розслідування та обліку випадків невиробничого характеру, затверджений постановою Кабінету міністрів України від 22.03.2001 р. № 270.

8. Класифікатор розподілу травм за ступенем тяжкості. Затверджений

9. наказом Міністерства охорони здоров'я України № 370 від 04.07.2007 р.

10. Перелік професійних захворювань затверджений постановою

Кабінету міністрів України від 8 листопада 2000 р. № 1662.

11. Питання медико-соціальної експертизи. Затверджено постановою Кабінету міністрів України від 3 грудня 2009 р. N 1317.

12. Наказ Міністерства охорони здоров'я України, Академії медичних наук України, Міністерства праці та соціальної політики України «Про затвердження Інструкції про застосування переліку професійних захворювань» від 29 грудня 2000 року N 374/68/338.

13. Інструкція про порядок розслідування, ведення обліку нещасних випадків в органах і підрозділах Міністерства з надзвичайних ситуацій України. Затв. наказом МНС України № 540 від 18.08.2006 р.

14. Наказ Держпраці від 16 січня 2019 року N 18 «Про затвердження покажчика нормативно-правових актів з охорони праці».

15. НПАОП 0.00-4.03-04 «Положення про Державний реєстр нормативно-правових актів з питань охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 08.06.2004 р. № 151.

16. НПАОП 0.00-4.21-04 «Типове положення про службу охорони праці».

17. Наказ Держнаглядохоронпраці від Закон України № 2017-III «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» . - [Чинний від 05.10.2000]

18. ДСТУ ISO 9001:2009. Системи управління якістю. Вимоги (ISO 9001:2008, IDT).

Інформаційні ресурси

1. <http://www.fse.gov.ua>. <https://www.kmu.gov.ua/ua>
2. <http://dsp.gov.ua>
3. <http://dsp.gov.ua/category/diyalnist/travmatyzm-na-vyrobnytstvi/>
4. <http://ohoronapraci.kiev.ua>
5. <http://www.kh.dsp.gov.ua>
6. <http://presa.ua/pozhezhna-ta-tehnogenna-bezpeka>

Розробник

Олександр МАЛЬКО

старший викладач кафедри ОП та ТЕБ
кандидат військових наук, доцент